

09.12.2022

7-А кл.

Історія України

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Практичне заняття. «Руська правда».

Мета: охарактеризувати зміст «Руської правди», формувати вміння аналізувати першоджерела, давати характеристику соціально-економічних відносин на русі, виховувати почуття поваги до історичного минулого Батьківщини.

1. Перегляньте відео: <https://youtu.be/IgfYV7fn2s>

2. Опрацюйте опорний конспект:

"Руська правда" це – збірник законів, прийнятих у руському суспільстві, пам'ятка давньоруської літератури та права.

Руська правда є першою найважливішою пам'яткою в історії права і держави Україна. Праця цікавить істориків, юристів, філологів та інших вчених із різних країн вже протягом багатьох століть. Досі точаться дискусії, до права якої країни вона належить і на правові системи яких країн вплинула.

На думку вчених, Руська Правда є збіркою звичаєвого права, що діяло в Русі протягом тривалого часу до її написання. Письмові пам'ятки звичаєвого права притаманні багатьом народам.

Правда Ярослава Мудрого

Виданий Ярославом Мудрим збірник законів, названий «Руською Правдою», був першим літописним кодексом судових законів давньої Русі-України, об'єднуючим цивільне й кримінальне право і всі процеси судочинства того історичного часу, що охоплює все XI століття.

Звичаєве право – це збір юридичних норм, що постають і розвиваються, набирають сили у житті народу незалежно від закону і без санкції законодавчої влади лише внаслідок загального переконання про потребу підкорятися їм. Так пояснював це юридичне явище видатний вчений Микола Чубатий. Дослідник називав Руську Правду головним твором, де зібрані правові погляди українського народу, підручником пізнання цілої правової системи, пануючої в Київській державі. Документ містить явні гуманістичні положення. Найголовніше – відмова від смертної кари. Для тогочасного суспільства це був без перебільшення прогресивний крок.

Політичний заповіт Ярослава Мудрого

А коли ще він був живий, наставив він синів своїх, сказавши їм:

«Осе я одходжу зі світу сього. А ви, сини мої, майте межі собою любов, бо ви єсте брати від одного отця і одної матері. І якщо будете ви в любові ме-жисобою, то й бог буде в вас, і покорить він вам противників під вас, і будете ви мирно жити. Якщо ж будете ви в ненависті жити, у роздорах сварячись, то й самі погубнете, і землю отців своїх і дідів погубите, що її надбали вони трудом великим. Тож слухайтесь брат брата, пробувайте мирно. Тепер же поручаю я, - замість себе, - стіл свій, Київ, найстаршому синові своєму, брату вашому Ізяславу. Слухайтеся його, як ото слуха-лисьви мене, нехай він вам буде замість мене.

Поміркуйте, з якою метою Ярослав Мудрий склав Заповіт.

3. Домашнє завдання: опрацюйте поданий матеріал конспекту, занотуйте основний зміст «Руської правди».

Завдання надсилайте на освітню платформу Human,
вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com